

OGNIKO DOMOWE

oraz

Gazeta dla kobiet.

Bezpłatny dodatek — wychodzi co tydzień.

Rok 3

CHOJNICE, dnia 19-go grudnia 1926 r.

Nr. 51

Ewangelja.

Roku piętnastego panowania Tyberyusza Cesarza, gdy Pontski Piłat rządził żydowską ziemią, a Herod Tetrarchą Galilejskim, a Filip brat jego Tetrarchą Iturejskim i Trachomiskiej krainy, a Ażaniasz Abilńskim Tetrarchą, za Najwyższych Kapłanów Annasza i Kafiasza: stało się Słowo Pańskie do Jana, Zacharyaszowego syna na puszczy. I przyszedł do wszystkiej krainy Jordanu, opowiadając chrzest pokuty, na odpuszczenie grzechów: jako jest napisano w księgach mów Izajasza Proroka: Głos wciśniętego na puszczy: gotujcie drogę pańską: oczyście proste ścieżki jego: wszelka dolina niechaj napełniona będzie, a wszelka góra i pagórek połamany będzie: i miejsce krywe będą proste, a ostre staną się drogami gładkimi; i ogląda wszelkie ciało zbawienie Boże.

Nauka.

Roraty.

Dla rolników byłoby bez wątpienia stosowniej, gdyby w lecie dali były nieco krótsze a w zimie nieco dłuższe. Kto w lecie wstaje rano o godz. 4 lub 5, i pracuje do 9 lub 10 godz. wieczorem, ten naprawdę jest wyczerpany, pracując przez cały dzień w upale słońca lipcowego. W zimie jest inaczej. O godz. 8 rano jest jeszcze ciemno, a o 3 godz. już znów zmrok zapada. Może się więc rolnik w zimie wyspać na zapas, aby z tem większą ochotą rzucić się na wiarę do pracy.

Znam ja czas w porze zimowej, w którym każdy wieśniak bez względu na to czy ma pracę w gospodarstwie czy nie, wczesnie rano wstaje i idzie do kościoła. Jest to czas adwentowy, a nabożeństwo, które odprawia się w kościele, to roraty. Advent przypada na okres zimna i długich nocy na znak, że ludzkość przed Zbawicielem chodziła w ciemnościach grzechów, z których wybawiła nas „światłość światła“, Jezus Chrystus. Wierni lud nasz katolicki lubi roraty. Niech będzie pogoda jaka chce, błoto do kolan lub uróz trza skający, rorat opuścić nie chce. Czyni on to z miłości do Marji, na cześć której odprawia się roraty. W kościele na środku ołtarza, nieco wyżej niż inne stawia się słońcem świecę. Wyobraża ona Najśw. Marję Paannę. Marja jest jutrzenną zapowiadającą wschód światła prawdziwego Pana Jezusa.

Msza św. roratna rozpoczyna się znaniem słowy „rorate coeli“, „spuście rosę niebiosa na wierzchu a

obłoki niech spuszą z dżdżem sprawiedliwego: niech się otwory ziemia i zrodzi Zbawiciela“. W lekcy wyjętej z Izajasza zachodzi Proroctwo odnoszące się do króla mesjańskiego „Oto Panna poczęnie i porodzi Syna i nazwą imię Jego Emanuel“. Ewangelja św., napisana przez św. Łukasza, donosi nam o poselstwie anioła Gabriela do Panny Marji. Anioł zwiastuje przyczystej, dziewicy, że zostanie matką Mesjasza. Na ofiarowanie czyta kapłan pierwszą część modlitwy „zdrowie Marja“. Przed sanktus podczas sekretów znajdujemy taką prośbę „Utwierdź błagany Oj. Panie w duszach naszych tajemnicę prawdziwej wiary, którą poczętego z Dziewicy prawdziwego Boga i człowieka wyznajemy, przez moc Jego zbawionego zmartwych wstania do wiecznej szczęśliwości dojść zasłużyli. Przez Chrystusa Pana naszego“. Modlitwę po komunji św. stanowi prośba „Laskę Twoją prosimy Oj. Panie, racz wład w serca nasze,“ która znana jest stąd, że odmawia się ją po litanji loretańskiej.

Czy istnieje większa przyjemność jak rany sen? Mimo to, gdy obudzą się na roraty, nie namyślaj się długo, wyskocz z łóżka, ubierz się, ale nie zapomnij się umyć wodą okraszoną lodem, idź do kościoła na roraty. Pamiętaj owinąć się ciepłym szalem, aby nie było na mnie narzekania, gdy odmarzną. To małe przewyżczenie w postaci wczesniejszego wstania nie pełni cię wewnętrznym zadowoleniem i sprawi, że z tem większem nabożeństwem zaśpiewasz w kościele pieśń adwentową „Spuście nam na ziemskia niwy Zbawcę z niebios, obłoki“.

Rzeczy ciekawe.

O Radjotechnice.

Jak urządzić sobie radio?

(Dokończenie.)

Co to jest antena i jak ją wykonać?

Mówiąc o antenie należy mówić zarazem o uzienieniu. Antena i ziemia jest w swoim rodzaju kondensatorem, a każdy kondensator zasadniczo składa się z dwóch płyt metalowych, oddzielonych od siebie. W jednej chwili na tych płytach mogą się gromadzić ładunki elektryczne na jednej dodatnie na drugiej ujemne i odwrotnie.

Jeżeliby jedną z nich umieścić na wysokim drągu, pod którym byłaby podłożona druga płyta, a drąg był takim przewodnikiem elektryczności, to takie płyty utworzą kondensator, i górna nazywa się antena a dolna uziemienie czyli ziemia.

Jeżeli antenę taką i ziemię połączy się z przewodnikiem będzie szedł prąd, który powstanie między anteną i ziemią. Prąd ten można wykorzystać w odbiorniku.

Podczas turzy należy antenę połączyć bezpośrednio z „ziemią“ i wtedy antena jest w swoim rodzaju piorunochronem. Używa się także anteny ramowej, która nie działają pojemnościowo, jak anteny powyższe a jako dwie cewki. Anteny ramowe działają wyłącznie kierunkowo. Są dobre przy dużym sparracie.

Mając antenę i uzłomienie możemy, mając aparat odbiorczy, odbierać sygnały stacji nadawczych.

W niedalekiej odległości od stacji nadawczej (z górą 100 km.) co zresztą zależy od mocy tej stacji, można odbierać bardzo prostymi i tanimi środkami „odbiornikami detektorowymi“. Odbiorniki te odbierają bardzo czysto, bez zniekształceń, jednak prądy przez nie odebrane są dosyć słabe, oraz nie mają dalekiego zasięgu.

Jak już poprzednio mówiliśmy odbiorniki detektorowe nie mogą odbierać dalekich stacji, niedogodność tę rozwiązują się latwo z pomocą lamp katodowych. Co to jest lampa katodowa? Jest to bańka szklana o doskonałej próżni, w której jak w zwykłej żarówce żarzy się nitka, którą nazywamy katodą. Naokoło tej nitki czyli katody jest umocowana spiralka, zwana siatką. Spiralka ta niema połączenia metalicznego z nitką. A dalej siatka i katoda znajdują się w rurce otwartej (cylinderko) z blachy olenkowej, jest to t. z. anoda. Anoda znów nie posiada żadnego metalicznego połączenia ani z siatką ani z katodą.

Dla zrozumienia zjawisk, zachodzących w takiej lampie, wyobraźmy sobie, że rozżarzona katoda (nitka) paruje. Para ta z niezwykłą szybkością wybiega z katody dochodzi do siatki, przez której otwory łatwo przechodzi i dobiega do cylindera, do blachy anody, i na niej osiada. Parę tą nazywają elektronami a wybieganie ich z katody emisją elektronów.

Przejście elektronów z katody na anodę stwarza połączenie między niemi i umożliwia przejście prądu. Dalej okazuje się, że jeżeli między siatką i katodą włączyć małą baterijkę, zwróconą ujemnym biegunem do siatki, to niema połączenia między anodą i katodą jeżeli zrobi się odwrotnie, to jest przejście prądu znacznie powiększone. To jest bardzo ważne, gdyż daje nam to koleśalne usługi.

Znikomo małe prądy w obwodzie siatki mogą kierować znacznymi prądami w obwodzie anoda katoda. Jest to doskonały sposób wzmacniania prądów. Prócz tego okazuje się, że w obwodzie anodowym prąd płynie nie tylko w jednym kierunku i dlatego lampa katodowa jest również bardzo dobrym detektorem (do zmiany częstotliwości).

Odbiorniki lampowe są więcj skomplikowane i droższe ale możemy niemi chwycić sygnały bardzo odległych stacji.

KONIEC.

|| DZIAŁ KOBIECY. ||

W Bolszewji brak mężczyzn. Sowieckie statystyki wykazują, iż w obecnej Rosji żyje o 4 miliony więcej kobiet, niż mężczyzn. Ta olbrzymia przewaga kobiet jest źródłem niezwykłych tragedji.

Niema miłeczka na wsł, gdzieby nie było znacznego procentu „włów wojennych“. W większości wypadków kobiety te wczą zamęt i rozprzężenie obywatelowe w spokojne życie prowincji. Chocj jeszcze wyjść za mąż, chcą odebrać mężów innym kobietom,

rywalizują o narzeczonych z młodemi dziewczętami. Na tem tle rozgrywa się mnóstwo tragedji rodzinnych.

Wiele oczywiście jest wdów niezaczęśliwych, które zrezygnowały z życia i pragną tylko spokojnie wychować dzieci.

Słynne w gubernji saratowskiej „wdowiawieś“, w której obecnie niema ani jednego dorosłego mężczyzny — same kobiety i dzieci.

Gdy w miastach toczą się jeszcze spory na temat Czy małżeństwa (powinny być rejestrowane, czy też jest to zbędne — wieś trwa przy dawnych pojęciach o prawie zawieraniem małżeństwie.

Czyż można ciężką pracę na roli przy gospodarstwie opierać na chwilowym, młodzi krótkotrwałym, związku mężczyzny i kobiety?

|| Nowinki dla podlotków. ||

List do p. Mili Milustekiej

Pani Milo Milusicka,
Panią dawno podziwiałem;
Ze jest taka poetyczka,
tego wcale nie myślałem.

Z „Ogniska“ się dowiaduję,
o poglądach Pani, zatem,
Paniusi zaproponuję,
mówić nad jednym tematem

Pani mowi, jezior niema...
że nam „Moisze“ *) zasypują...
Ja słyszałem, jak się zima
skńczy, Park tam uszykują.

Plot już dawno postawili,
wygląd nie zły, jaki taki;
By się później tam bawili,
ludzie, kundle no i ptaki...

Trzeba najpierw ponawozć,
całe masy ziemi, piasku;
By plantacje nów; założyć,
i to zrobić tak bez wrzasku.

Później drzew też ponadsadź, —
a to nie są żadne śmieczki —
by swobodnie człek mógł chodzić,
trzeba stworzyć drogi, ścieżki.

Już od dawna, Panno Milu,
głowy miasta nad tem radzą;
No i przy naradach ty lu,
w sprawie tej się nieraz wadzą.

I do skutku dojść nie mogą,
bo nie władzą jak to zrobić;
czyli mówiąc prawdą srogą
miasa nie mogą ozdobić.

Bo brak forsy, a to główne,
bo bez forsy źle jest wszędzie;
Słowo aż nazbyt wymowne,
z planu pewno nic nie będzie.

Zyczę im w ten powodzenia,
zresztą co chcie, niech się święci;
Zęgnam panią do widzenia,
jej polecam się pamięci.

*) prawidłowo — Jelenź

Wojtek Gwizdała.

Praktyczne rady i wskazówki.

Jak zachować piękność i młodość

O piękności wewnętrznej. Mówiąc o sposobach zachowania zewnętrznej piękności i młodości twarzy, nie wolno zapominać także o piękności i młodości wewnętrznej — o piętności duszy.

Nie jest to bowiem żądzą tajemniczą, że stan duszy odzwierciedla się w powierzchowności twarzy. Wszakże z wyrazu twarzy czytamy charakter danego ciała wieka. Starszając się zatem o piękność twarzy powinniśmy też wytworzyć w sobie piękny i młodszy wewnętrzny. I niejeden człowiek, u którego żadne inne sposoby fizyczne nie nie pomagają, tym sposobem cel swój osiągnąć może.

A w jaki to sposób osiągnąć?

Nie ma w tem tak wielkiej trudności: Miałam dwie towarzyski, z których jedna była strasznie i istotnie ładnie powabnie urody nie obdarzona, oraz drugą młodszą wcale niebrzydka. A jednak ta pierwsza miała wielkie powodzenie u mężczyzn, gdy druga, która się na dobitkę obwieściła rozmaitemi niby klejnotami, każdy unikała.

Dotychczas do tego, że pewnego razu druga zapytała się pierwszej:

— Dlaczego to ja nie mam powodzenia u mężczyzn choć jestem względnie piękna, a za panią wszyscy szaleją, choć pani jest w pełnym tego słowa znaczeniu brzydka?

Odpowiedzi udzieliłam jej, tej samej, którą podaję poniżej.

Otóż pierwsza z moich towarzyszek była to osoba miła, idealna żywiła dla każdego człowieka uczucia życzliwe, skromna pełna naiwnej prostoty, wesołości i uwobody. Druga zaś była kobietą złośnią, zgryźliwą zazdrośną, podstępna, plotkarka, która o nikim dobrego słowa nie powiedziała, egoistką, która wyłącznie myślała o sobie. I oto przyniemy pierwszej jakoteż wady drugiej odbijały się w ich twarzach, (tak samo, jak się też ujawniły często w słowach). Druga nie była tego sobie świadoma, albowiem samolubna osoba zawsze widzą wady u bliźnich a nigdy błędów własnych. Natomiast pierwsza doskonale zdawała sobie sprawę z tej okoliczności i odpowiedziała mi ekarżąc się później na impertynencje i jawne, i ukryte pytania złościwej towarzyski:

— Ja wiem, że nie jestem ładna, ale jestem też sobie świadoma. że moja brzydota nie jest odpychająca ani rażąca.

I miała, jak już z góry zaznaczyłam rację. Wszyscy lubili jej towarzystwo, wielu mężczyzn do niej się zalecało i wyszła ona za mąż za nadzwyczaj przystojnego mężczyznę.

Albo wiedząc o przyczynie swego powodzenia, pracowała pilnie nad tem, aby duszę swą uszlachetnić stale i wystrzegając się pilnie wad, które powodują także zepszczenie rysów twarzy.

Tyle przykładów W przyszłym nrze. pomówimy w dalszym ciągu o tym szczególe.

Praktyczna gospodyni.

Srodek toaletowy.

1. Woda z rytem ugotowana, z kilku gramami kamfory zmieszana, czystość i błyszcząca białeść skóry utrzymuje —

2. 2 funty maku, 2 i pół funta słodkich i dwa trzecie funta gorzkich migdałów, utłoczone razem w młynku, za dodaniem dostatecznej ilości wody różanej, tworzą pewien rodzaj wonnego mleka, które do utrzymania białości i świeżości skóry się przyczytuje, i do umywania twarzy, sypki i rąk zaleca się. —

5 Mydło w kawałki p krajane, tańszone na piecu, spryskowane, i w równej ilości z pszeną zmieszane, mąką stanowi mały wyborny dla codziennego użycia upiększający srodek.

Lekarstwa na kaszel.

1. Owiór funta fig — owiór funta daktyli — owiór funta rodzwinów bez pestek — owiór funta cukru lodowatego — chleba świętojańskiego za gr. 8 i karsena z apteki za gr. 6. to wszystko pokrajać, pestki z chleba i z daktyli powyrzucać i włożyć w kwartowy polewany garnczek, nalać rączną wodą i gotować tak długo, dopóki się do połowy nie wygotuje — poczem za każdym zakaszaniem używać po trosze.

2. Wziąć szczyptę od kawy z górą szlazu i tylek złotej lukrecji, wygotować to mocno w kwarcowym garnczku, tak aby filiżanka była z tej ilości po ugotowaniu i pić rano i wieczór tych ziółek po filiżance dopóki kaszel nie ustanie zupełnie, gotując za każdym razem świeżo. —

3. Liście kapusty białej lub czerwonej gotowane z marchwią i rodzenkami, z przydaniem lodowatego cukru. —

4. Herbata z siemienia lulanego za napój, lub też ze szlazu i z siemienia razem przygotowana, rano, na noc i za napój używana. Gotując, szlaz sypać wcześniej a siemię bardzo krótko trzymać przy ogniu. —

Rozmaitości.

Znikająca wyspa. Ostatnio burza, szalejąca na Bałtyku i morzu Północnym, zaów pochłonęła część wyspy Helgoland, tak głośnej podczas ostatniej wojny, gdyż potężnie ufortyfikowana za panowania Wilhelma II stała się podstawą operacyjną dla floty niemieckiej, działającej przeciwko wybrzeżom Anglii.

Według depesze otrzymanych z tej wyspy przez władze niemieckie, ogromne fale morza Północnego, napędzane przez wicher na północną część wyspy, zburzyły znaczną część umocnionego obrzymbym kosztem i nakładem pracy wybrzeża podlegającego je w głębinie morskiej. Runął również do morza pomnik, wzniesiony przed wojną na cześć ofiar katastrofy balonu sterowego, który zginął w pobliżu wyspy. Niedawno założony plac sportowy jest zniszczony. Straty poniesione w sieciach przez rybaków, wynoszą 150,000 marek.

A nie jest to pierwsza tego rodzaju katastrofa, która nawzięła wyspę. To też od chwili przejścia Helgolandu w ręce niemieckie w 1890 r., wzmianka za poroblone Anglii i następstwa w Afryce wchodzącej wyspa ta była wamagana przez rząd niemiecki przez obwarowania cementowe, ale nie wiele to pomogło, jak widać z depesz ostatnich.

Zjawisko powyższe jest jednym z objawów stopniowego pochłaniania przez morze Północne wybrzeży jego południowych. W odczytanie, wygłoszonym na ostatnim posiedzeniu niemieckiego Towarzystwa geolo-

gloznego (Deutsche Geologische Gesellschaft), prof. Stocker stwierdził, że jest tylko kwestją czasu pochlonecie przez to morze wybrzeży obecnych Anglii południowo-wschodniej, Francji północnej, Holandji i Belgii.

Prelegent opiera swe zdanie na zjawiskach które nastąpiły już za czasów historycznych. Poza tem badania geologiczne stwierdziły z zupełną pewnością, że niegdyś ujście Renu do morza Północnego znajdowało się w pobliżu dzisiejszego miasta angielskiego Norwich i że Tamiza była dopływem Renu. Anglia stanowiła wówczas jedną całość z kontynentem euro-pejskim. Stopniowo jednak wdzierające się morze utworzyło z czasem cieśninę La Manche.

Jeżeli wszakże zagarnięcie południowych wybrzeży dzisiejszych morza Północnego przez fale tego morza wymagać będzie tysięcy lat, to najbliższe już pokolenia doznać się mogą, że wyspa Helgoland pozostanie tylko wspomnieniem takiem, jak legenda Atlantydy.

Głos ludzki może być fotografowany. Usiłowania długich siedmiu lat, w celu wynalezienia sposobu fotografowania głosu ludzkiego i stworzenia temsamem „mówiącego filmu“ zakończone zostały w tych dniach epokowym przewrotem w tej dziedzinie.

Dwaj inżynierowie duńscy Axel Peterson i Arnold Poulsen stają przed światem z zadziwiającym rezultatem. Fotografje filmowe dają się „zapisać wraz z głosem działających artystów na taśmach i odtworzyć doskonale. Film wyświetla obraz i jednocześnie mówi. Akcja ruchów rozgrywa się przy wtórze głosu artystów. Film mówiący nosi nazwę fonofilmu.“ Sposób dokonywania takich filmów jest tajemniczą inżynierów. Do publicznej wiadomości doszły tylko następujące szczegóły: Prąd elektryczny kierowany jest do mikrofonu do specjalnego aparatu który zamienia wibracje światła następnie na wibracje głosowe.

Jeśli np. operator filmowy chce zrobić zdjęcie maszerującej ulicą orkiestry, to, oprócz zwykłej kamery fotograficznej, ustawia jeszcze mikrofon („ucho elektryczne“) i rejestruje jednocześnie obrazy świetlne i dźwięki.

Wynalazek Duńczyków wywołał niesłychane poruszenie w wytwórnictwach filmowych w Ameryce. Liczą się one, że nowy „film mówiący“ zniszczy wielką gałąź amerykańskiej produkcji filmowej.

Ruch wydawniczy.

„W N—rze 50 „Błuszcz“ czytamy artykuły: „Dom akademicki“ — H. Ojzingerówny, „Biblioteka dla dzieci“ — H. Handel smądówny „O dwóch nowych natakach wielkiej doniosłości“ — Prawnika piękne tłumaczenie Annie V. wanti — „Szkoła szczęśliwa“ itd. W dziele praktycznym znajdujemy szereg cennych rad i wskazówek oraz ładne ilustracje mąd i robót kobiecych“.

„W N—rze 15 „Dziecka i matki“ poruszono szereg ciekawych spraw. — Pani A. K. uczy matki jak opowiadać dzieciom bajeczki. p. H. W. pisze o książkach dla dzieci, Dr. W. Wierzbowska mówi „O umysłowym rozwoju niemowlęcia“, „O inhalacjach“ pisze Dr. J. Wiszniewski, a Dr. Jadwiga Mozelowska porusza bardzo aktualną sprawę odmożeń. Pismo redagowane żywo i przystępnie, przynosi szereg konkretnych wskazówek oraz arkusze wzorów i formy biułkowe“.

Żarty.

Panna jak zegarek.

Pewien mądry dwucipniś porównuje kobiety (a zwłaszcza panny) z różnymi zegarkami, jak np.:

Młode panny są podobne do starych zegarków — zawsze się śpieszą. Próżne panny są jak zegarki kieszonek — łatwo można je naciągać. Mądre panny są jak zegary bijące — biją, kiedy się je naciąga. Strojne panny są jak zegary wieżowe — patrzy się na nie, lecz kto by je chciał wziąć do domu? Ładne panny bez rozumu są jak badziki — słucha się ich ale niechętnie. Zmarznięte panny są jak zegary słoneczne — pod szapem nio nie wartie. Skromne panny są jak zegarki reprezentujące, słyszy się je tylko na wezwanie. Pretensjonalne panny są jak zegary za stawione — odstawia się je. Modne panny są jak zegarki cylindrowe — są bardzo płytkie. Bogate panny są jak złote zegarki — wszystko się pyta, ile są wartie. Użone panny są jak zegary ściennie — bardzo trudno je nosić. — Gospodarne panny są jak zegary wahadłowe — idą najpewniej.

Z humoru chińskiego.

Pewien gospodarz posiadał dwie pary trzewików. Jedną o podszewkach grubych a drugą o cienkich. Pewnego dnia, idąc drogą, poczuł, że kuleje. Początkowo sądził, że przyczyną tego są nierówności drogi. Przechodnie jednak zwrócił mu uwagę, że ma na jednej nodze trzewik o podszewce grubej, a na drugiej — o cienkiej.

Rzecz więc gospodarz parobkowi, który mu to warzyszył.

— Błegnij do domu i przynieś mi drugą parę trzewików.

Ale parobek wrócił z próżnymi rękoma mówiąc: — Panie, zmiłna trzewików nie ma celu, bo i w tamtej parze jeden trzewik ma podszewkę grubą, a drugi cienką.

Także sanacja moralna.

W Warszawie wielkie burzenie wywołało sprzeczne przedstawienie „Dzieł Grzechu“. „Mucha humorystyczny organ żydowski i lewicowy padaje z tego powodu następujący żart:

— Moja Maniu; pocić ty właściwie poszła do teatru Polskiego na te „Dzieła Grzechu“ to ja nie wiem?

— Jaka mama niedomyślna. Książka o akuszerji kosztuje 10 złotych, bilet do Teatru Polskiego tylko 8 złote, a nauczyłam się tam tego samego, bo z książki

Odkrywy.

Pewien bakterjolog przechwala się j:

— Ja odkryłem nowego bakcyła, którego wielkość stanowi zaledwie milionową część milimetra — na 100 metrów pod ziemią.

— He to nic! odpowiada przygodny przejezdny w Chojnicach. — Ma się pan czem przechwalać. Ja odkryłem nawet skrytkę pocztową do listów wewnątrz dworca chojnickiego.

W okresie napałów bandyckich.

Poczułwał przechodząc obok plakatów, na który ogłoszono nagrody za złapanie bandytów do siebie:

— He, w Polsce jeszcze tak nie jest! Istnieje przecie jeszcze możliwość zarobku — za złapania zbrodniarzy.

Redaktor odpowiedzialny: Paweł Kaszubowski.

Drukarni i nakładem drukarni „Dziennika Pomorskiego“ w Chojnicach.